

შრომა

სურათებიანი დამატება

მარსელში.

(საფარვეთის რევოლუციის დროის მოთხრობა)

ფლოქს გრასი.

(შემდეგ*)

ვათენების სიმღერით: „შევიარადღეთ, მოქალაქეო“. ვაფიარეთ ერთი ქალაქი, რომლის სახელიც აღარ მახსოვს. აქ მუფის ჯარს გზა უნდა გადაეღობინა ჩვენთვის, მაგრამ ქუჩები ცარიელი იყო და კვლიც არხად არ ჩანდა ჯარისა. სამხატვრო გავალა თავისი დროში და, რა კი ვერაიენ დაინახა, მივარდა შენიღბულ დარაჯს საყდრისს და დროშზე ამთხვევინა.

მთელი დღე დასვენებელი მივიღოდი, მხოლოდ ერთ-ზელ შევისვენეთ წყაროსთან რამდენისამე წუთით, რომ წყურვილი მოგვეკლა და დავწყურებულავიეთ. საღამოზე ქალაქი სენსი ვაფიარეთ, არც იქ შეგვისცენია.

ამრავალი შვიდი დღე და დამე ვიარეთ; ზოგს ჩვენგანს ხელ-ფეხი დაღისლიანებული ჰქონდა და დაღალულობისაგან ყველანი ტორტომანობდნენ, მაგრამ არაიენ არ იჩნევიდა და მარსელიეზის სიმღერით ვიმხნევებდით თავს. ბოლოს პური და წილია გამოვადე და ქალაქიდან გარდა დავნაკლით შემოინს ვალავითან. ქალაქის მმართველებმა დიდკაცობა გავმოიხინეს—პირველში არ დავგებმარნენ, სამი საათა შევიკრები დავკარეს და შემდეგ თითო კაცზე ორ-ორი პური დაგვიბრძოდა.

მუსონმა დაგვირიგა ეს პური და გვითხრა:

— მეგობრებო, ეს უკანასკნელი საგზაო სურსათია, ორი დღის შემდეგ იცემებთ პარიზის პურს და შემდეგში თქვენ კი არა, თქვენი მტანჯველინი დაიმშვიდები.

ასრულდა იმისი სიტყვები.

ტყის ჩრდილოში შევისვენეთ და უცბად შორიდან მოგვეცა უკანაური გუშუნი.

— ეს უფოლად აქ ახლო-მახლო ფუტკრის გუნდი მივრინავს;—სთქვა ერთმა ჩვენგანმა. ყველა ამ მივიხედეთ.

— არა, მიწა იძვრის. —სთქვა მეორემ.

— უბრალო რამ არის, მიწის ძვრა ასე ხანგრძლივი არ იქნება,—შენიშნა მესამემ.

— ამა მიწის ყური დაადეთ,—გვითხრა მეოთხემ,—შორიდან ისეთი ხმა ისმის, თითქო ხალხის ღრიალცვლია და ზარბაზნის სროლა.

— არაფერიც არა არის-რა, აქ სადმე ჩანჩქარია, როგორც ოკლეუზში,—სთქვა სამატმა.

— მარსელზე რომ შორს არ ვიყავით,—სთქვა მორგანმა,—ზღვის ტალღების ხმაურობა მეგანებოდა.

— არისტოკრატების ჯარი ხომ არ მოდის ჩვენზე გზის გადასაღობად?—შენიშნა პენტე წარბებ შექმუხვნილობა.

— ეჰ, ჩემო ძმანო,—გვითხრა დიმილითი მუსონმა:—არაფერიც არ არის, რასაც თქვენ ფიქრობათ—ეს პარიზის ხმაურობაა. ამას შეადგენს ვიკრების ყვირილი ქუჩებში, ეტლების გრილი, ხალხის ლაპარაკი, სიცილი, ტირილი, შიარაღებდა და მწუხარება ათასი ხალხისა. ამ გუგუნში ნიაღვრის ხმა თავისუფლებისა, ერთობისა და ძმობისა, ხრინწიანი და მძაფრი ხმა სიმშლავრისა. მეგობრებო, ეს გუგუნეი ყოველთვის ის. მის პარიზის გარშემო ხუთის მილის მანძილზე.

არც კი დავთავებინა ამისი თქმა, რომ ჩვენ ყველანი უცბად წამოვბრძით, თოფებს დავავლეთ ხელი და ეროხნად ვუთხარი:

— მხოლოდ ხუთი მრის მანძილზე-და ვართ პარიზზე! გაუმარჯოს რევოლუციის! გაუმარჯოს მარსელს! გაუმარჯოს ტულონს! გაუმარჯოს ავირონს!

საქქაროდ მუხის ტურტები დავამტერიეთ და შევამკეთ თოფები, ქულები და ზარბაზნები. მერე გავუღმექეთ გზას. სიხარულით მთელი ბატალიონი ცხვევდა.

გზტოლდ, ერთმანეთს კაცონილით, სიხარულით ვეტირობოდით, როზმად მიგვდით!

დამატება იოსებ ბარათაშვილი.

დამატება იოსებ ბარათაშვილი.

პირველმა მოიხივია სახელმწიფო საბითრონო მაქაროველს ავირონში. (წარხელ ნიშნებში ამ სურსათს ქვეშ შეუღობით ეწერა ავირონი.)

წინ გასწით მამულისშეადნო, დაე დავგვარე დღების!

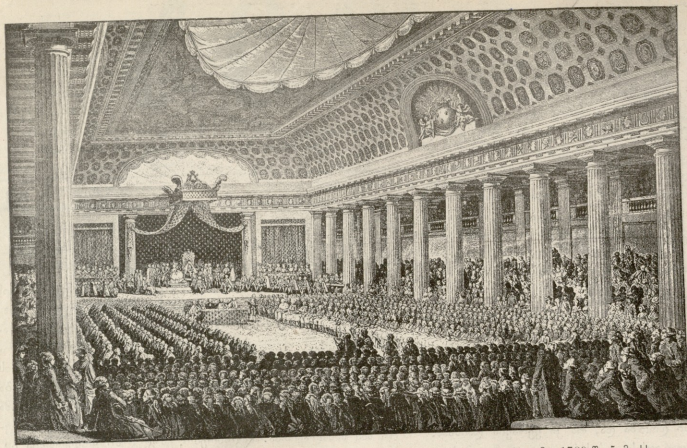
კი არ მივიღოდი, მივრბოდი, ისე ავიტრია სიხარულით. მოულოდნელად არისტოკრატის ეტლი შეგვეფეთა. მეეტლეთ ისე შეშინდა ჩვენ დაწახავებ, რომ ვაპარუნა ეტლი და ისეე პარიზისკენ გააქანა.

მზის ჩასვლისას რომელიღაც მდინარე ვაფიარეთ, ვალმა გველოდა რამდენიმე კაცი, ხელს გვიქვენდნენ, და გვიძახებდნენ:

— გაუმარჯოს მარსელელებს! გაუმარჯოს რევოლუციის!

ჩვენი რაზმის უფროსი, კაპიტანი და მათთან ჩვენც მივი-

* იხილეთ დამატება № 17.

საგანგებო რევოლუცია — ხალხის წარმომადგენელთა 1-ლი სხდომა, 1789 წ. 5 მაისი.

ცველით ამ უქნობ ხალხს, ისინი ვადაგვევივნენ და თავი ასე გავაცნეს: რებეკია! ბარბარუ! დანტონ! სანტერ!

იმათ მოსდევდნენ დედაკაცები და ბავშვები, რომელნიც გარს გებევიოდნენ და ხელებს გვიკოცნიდნენ.

ბოლოს საერთო აღტაცება შეჩერდა და ბარბარუ, სახელგათქმული ბარბარუ, დემუტატი მარსელისა, მოვიდა ყველასთან საითათოდ და დაგვიკოცნა, მერე ვაღბა ვანზე და ხმა მალა წარმოსთქვა:

— ხვალ გათენებისას ჩვენ შევალთ პარისში და პირდაპირ წავივლით მეფის სასახლესთან. სანტერი, საეროვნო გვარადის უფროსი, დაპირებულია მოვიდეს ჩვენთან ორმოცი ათას კაცით, რომელნიც ხვალ არიან თქვენსავით შესაძობნი: თავისუფლება ან სკვლილი.

— გაუმარჯოს ბარბარუს! — დავიძობთ ერთ ხმად.

ზოგმა დაუმტაცა: „გაუმარჯოს სანტერს!“ უმეტესობას და მეც არ მოგვეწონა ის კაცი, გულ მოუსვლელი სახე ჰქონდა. იმან არც დაგვიკოცნა და არც სიხარულის ცრემლი დაღვარა ჩვენთან ერთად. მის სახეზედ ორპირობა გამოიხატებოდა და ჩვენს უსახლერო აღტაცებაზედ ბოროტად იღამებოდა.

სადაც პარიზის წარმომადგენელნი დაგვიხვდნენ, ქალაქ გარეთი უბანი იყო, იმ უბნის ხალხი დიდის სიხარულით მოგვიმხვებოდა. თითო ოჯახმა ორ-ორი და სამ-სამი ჩვენი ჯარის კაცი მიწვივა ღამე დასადგოათ. მე და მორგანი მებძაქ წავიკოცნა და საუბროვოდ გაგვიმასპინძლდა. ვერ წაჩოადგენთ რა სისამოვნო იყო ამოდენა ხნის შიმშილის შექადეკ გემრადილი სასმელ-საქვილი და ტანთ გახლართი ძილი საწოლში. მაგრამ არ დაგვაკლეს რიგაიან დაღვესენა.

შუალაშის ორ საათზედ ბუკის ხმამ წამოგვახტუნა და მზის ამოსვლისას პარიზს მივახლოვდით. წინ მიგვიძღოდნენ ბარბარუ, დანტონ, რებეკია და საეროვნო საკრებულოს დემუტატები, იმათ მივდევდით მთელი ბატალიონი ზარბაზნებითა და ბარგით.

ის ფეკრი არ მასვენებდა, რომ ყველანი მე დამკონებდნენ, როგორც პატარა ბიჭს, ჯაბეში ორთოდ მივსული ვიპოვე და იმის წყენით სიფხობლით პატარა ულავებში გავიკეთე.

გამოინდა პირველი სახლბი სატატუ ქალაქისა. რა სახლბი, მეგობრებო, რა სახლბი! — ჩვენი საფლას საყდარ-

ხელ მალღები... მათემატა ვაშალა თავისი ღროშა და მივღემა ბატალიონმა დიწყოსი მღერა:

წინ გასწილ წამუდას შეადნა!

ჯგუფო და ჯგუფო ხალხისა გვხვდებოდა და გვებევიდა ვარსხელისნები, ჯარისკაცნი, დედაკაცები სამეფრის ნიწნებით თავზე, პატარა გოგონიკები ტაშას სცემდნენ და ერთად ყვიროდნენ: „გაუმარჯოსთა მარსელელმს!“

აშკარად ეტყობოდათ, რომ კეთილი პატრონობები იყვნენ რაც უფრო მეტი ჭეჭენი გვიართობა-

რიზისა, მით უფრო მეტი უზარმაზარი და უშეწვერისი სახლი ენახეთ და ხალხიც სულ სხვა და სხვა. ყოველი ნაბიჯზე ვხედავდით თმა დაკლულღებულ და გამოპრანქულ არისტოკრატებს, სამატი ყველას ძალით ამთხვევივნება თავის ღროშაზე, ღრო და ღრო მოგარიალბდნენ დიდაკცთა ეტლები პარკებ და ხურული და აბრეშუმის ჩელებში გამოწყოზილ მეეტლებით და ლაქებით. ვხედავდით აგრეთვე პოლანკინებს, რომლებშია და ისხდნენ პუღრთა შეგანგლული, არშიებით და ღმრტყითით თითოთული გაბღმენილი მარკიხები ოქრას დიღებიან ხავერდის ტანისამოსით. ვი იმათ, ვისაც, ან არისტოკრატებს და ან იმათ მოსამსახურებს, სამ-უფრი არა ჰქონდა, შევიარებოდნენ და თითონ უეუთებდნენ ნიწნებს. ამ ღრინცელში ნიწნე მარსელელი ერთად მღეროდა: „წინ გასწილ მამულის შეიღრო... ცოტ-ცოტად ხალხიც ავაყვე და დამღერა: „შეიარადით მოკალაქენს!“ ასე რომ ახლა მარსელიგებს ხუთასი კაცი კი არა ათი და ოცი ათასი მღეროდა. ყველა სიხარულმა შეიჭრა, სასიამოვნოდ და მასთან საწოში სანახავიც იყო პატრონობით ადვრთოგენებელი ხალხი. მე ზარბაზნს მივათრევდი და თან ვმღეროდი. ჩვენს უკან მომავალი ხალხის ნაკადული ისეთი უშველებელი და ზავითანი იყო, თითქო მარტო ხალხი კი არა, სახლებიც, ხეებიც და მთებიც თან მოგვდებოდა.

ბოლოს მივედი ბასტილის მოედანზე. ბასტილის ნანგრევები სასვე იყო ცნობის მოყვარე ხალხით

თან მარსელიგებს ემღეროდით, თან გაშტრებულნი ამ სანახავით აქეთ-იქით ვიყურებოდით. უცხად ჩამოქცეულ კედლებზე თავალი მოყვარე ლაზულის კლარეთ ხელში, ხან იციწინოდა და ხან ტროდა სიხარულით და სხვებთან ერთად ყვიროდა:

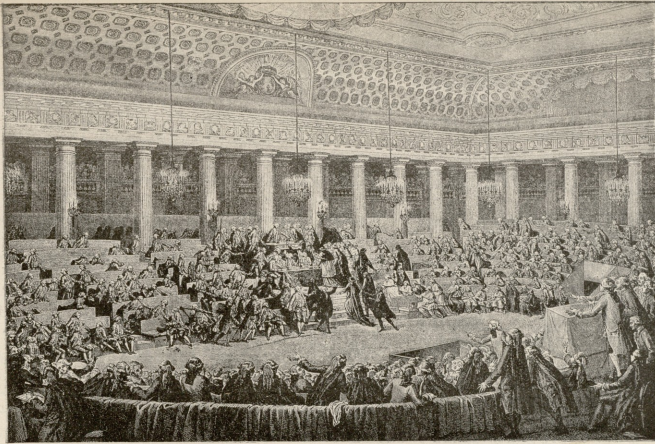
— გაუმარჯოს მარსელელმს!

მეგრამ ეს რას ვხედავ? სისხლით ამივარდა თავში და თველები დამიწნელდა. ლაზულის გვერდში ამოჭკროდა მშვენიერი, მეგრამ ვადავრთობელი ყმაწვილი ქალი. ეს იყო ადელინა, მარკიხის ქალი, რომელმაც სიყვდილს გადამარჩინა.

ამ დროს ვილაკამ ვინჯარა დავვირახუნა და მოისმა პასკალის ძმის ღანგეს ხმა:

— რას სიხალხართ? ძილს აღარ აპირებთ? ორი საათია!

მართლაც ორი საათი იყო შუღამეს გადასული და ვერც კი შევნიშნეთ, როგორ გაიარა დრომ. ყველანი საჩქა-

საზრანგეთის რევოლუცია. — ავგუსტოს დამე: ძველ წეს-წყობილების გაუქმება.

როდ ავიშლინეთ და წავედით სახლში. ზოგან შაშლის ყივილი ისმოდა.

VI

პ ა რ ი ზ შ ი.

პაპა ჩემი მე მგევანდა, არაფრის გულისათვის არ დადგომოდნ, რომ არ მოესმინა მოხუც პასკალის ამბავი, ამიტომ, უქუქველია, მთელი დამე იმ ფიქრში გაატარა, რა მიზეზი გამოეგანა, რომ სკოლაში არ გაეგზავნენ, რადგან ორ საათზე დადივნენ. რასაკვირველია, კიდევ მოიფიქრა, რაკი მეორე დღეს ათ საათზედ ისევ შინ იყო, მაშინ როდესაც ჩვეულებად ჰქონდა რიყარზედ ვენახში წასვლა სამუშაოდ. დედა ჩემს სთხოვა არ გაეფიქრებინე და, როცა მზემ კარგა მალა აიწია, უთხრა:

— ვენახში ჩამოგრეული კედელი უნდა შევკეთო, პასკალს წავიყვან, ქვის მოზიდვას მიშველის.

— წაიყვანეთ, რაკი სკოლაში არ წავიდა, გააკეთოს რამ მაინც.

წაყვევი პაპას სამუშაოდ, მაგრამ კი არა გამოეთვებოდა, მთელი დღე გახმარ ფოთლის გროვანზე მხის სითბოზე მდებოდა. შინ ხალისიანი და მხიარული დავბრუნდი, მაძრისადვილებზე, ავიანთე სანათი და პაპას მივეტანე. თითქმის სირბილით მივედი მეტეჟის სახელოსნოში და, ის იყო ჩვენ აღვიღს დაესხედით, რომ პასკალმა განაგრძო თავისი ამბავი.

— გონია იმას ვამბობდი, რომ მოულოდნელად დავინახე ლაზულის და პატარა კლარეს გვერდით ადევინა. ეს სანახავი ძალიან ჩკარა მიმეღარა თვლიდან, რადგან ხალხის ბრბოს ჩემად უნებურად წინ მივყავდი, ვერც კი მოვისწარ კიდევ შემეხენდა და დავრწმუნებულყავი, მარლა ისინი ვნახეთუ არა. მეტი ღონე არა მქონდა მივათვინე ზარბაზნს და ვმდროდი: „შეიარაღდით მოქალაქენო!“

სენტანტუნის ქუჩის შესავლში პარიზული გარდნიელები წინ გადაგვიკოხნენ, იმათ მეთაურობდა სანტერი, რო-

მელიგროზიკი ათასობით უნდა მოსულიყო ჩვენთან. სულ ორასი კაცი მოიყვანა და ჩვენს უფროსს არწმუნებდა, რომ თავხედობა იყო ჩვენგან პირდაპირ მეფის სასახლესთან მისვლა. იმის სიტყვით ჯერ მხად არა იყო-რას: ზარბაზნები, რომელიც უნდა წავგველო სამსჯავროსგან, სხვის ხელში იყო, მოსამართლე პეტროს კი განკარგულება არ მოვხდინა, რადგან საერო საკრებულოს ჯერ არა დაედგინა. ამიტომ გადაწყვიტეს, წავსულიყავით ჩვენთვის მოზადებულ ყაზარმებში. სანტერი თავის ორასი კაცით წინ

მოგვიტოლდა და ჩვენაც ცხვრებით თან მივდევდით.

უშველებელი ბრბო ხალხისა, რომელიც ვარ გვეხვეოდა და ხმაურობდა, განციფრებული შედგა, რაკი შეამჩნია, რომ სასახლისაკენ არ მივიღოდათ და არისტოკრატების უბნისაკენ შეეფიქეთ. უტბად განვიღდა ხალხის აღტაცება, ბრბო გაბარუნდა მეორე მხარეს და ნელ-ნელა მოგვიკლდა კბილების კრაქუნით და მუშტის ღერებით. მაშინ მივხედით, რომ სანტერმა მოგვაცუტა. ხალხის მხრა ჩვენდამი წყრომა სამართლიანი იყო, ყოველ ნაბიჯზე ოქროს ეტლები და მორთული პლანკინები გვხვდებოდა შიგ გამოპანჯულის კაცებით და ქალებით. სამაგზა და მოარგანმა რომ შეამჩნის, რა სიძულელით გვიყურებდნენ ის არისტოკრატები, ვეღარ მოითმინეს, გზა და გზა აყენებდნენ მოკაზმულ არისტოკრატებს და პუდრითა და უპარილით შეგლეხილ ქალებს და ძალათი ამთხვევინებდნენ დროშას და თან ყვიროდნენ: „გაუმარჯოს ეროვნებს! ისინიც კანკალებდნენ და ტურმების ბრეკით ასრულებდნენ ჩვენს ბრძანებას.

იმ უბნის მცხოვრებნი, მოგებების მაგივრად, სახლებში იმალებოდნენ. კარებების ურღულებით და გასაღებებით კეტვა გარეთ ისმოდა. ჩვენ კი მივიღოდათ და ვმღეროდათ მარსელებს.

ბოლოს დაქანტულეშმა, ხმა წისულეშმა, მტერში ამოვანდგულეშმა მივღწიეთ ყაზარმებამდე, სადაც უფა გულ პარიზში. სახელი ამ ყაზარმებისა აჯარ მახსოვს, მწელი ის იყო, რომ საკრებულებზე, სასახლებზე და, რაც ჩვენთვის საჭირო იყო, დაშორებული ვიყავით. დაწყვეტილი სანტერი! რა რიგად მძულდა ამისთანა სახის ხალხი!

ყაზარმებში სანტერმა კიდევ სიტყვა წარმოთქვა, მაგრამ ისე გაუარკვევლად ლაპარაკობდა და ისე დღეავდა სიტყვებს, რომ ნახევარიც არ გავიგია. მხოლოდ იმას მივხედით, რომ ძალიან სურდა აფხნა, რის მიზეზით არ მივიგევა სასახლესთან და, რომ ჩვენი გული მოგვო, შეგვიპირდა, საღამოზედ ნაღმის ვაგინართო ელისის მიმდებრშიო. მაგრამ როგორმანა არ დათავებინა მოქარველი სიტყვები და ხმა მალა უთხრა:

— მომიტევეთ, ბატონო პარიზელო, მამაკეთი, რომ სიტყვის ვაწყვეტინებთ, მაგრამ გთხოვთ, მაგ გოგრაში კარგა მავრა ჩაინერგოთ, რომ ჩვენ პარისში საქვიფოლ არ მოესულევენთ, ჩვენ სახლშიაც შევიცილიან ბრწყინვალე მზის სიბვდეს ვაშს სანკაოდ ქამაც და სმაც. სამასი მილი გამოვიართე მტვერსა და ვი-ვაგლახში მოილოდ სამშობლის დასახსნელად და სულაც არა გვსურს ნაღმზე დროს დაქარგვა.

— დამშვიდით, დამშვიდით, მორგან! — უთხრა ბარბარემ. — რაი შეატყო სხვა კილოზე ლაპარაკი. — შენ მართალი ხარ, მაგრამ, ჯერ დანტონის სიტყვა მოისმინე, ეს ყველფერს მოავგარებს და ყველას შეგარავებს.

დანტონი მაგიდაზედ ავიდა და დაიწყო ლაპარაკი ოპ, მეგობარნო, ნეტამც გაგვერნათ მისი ლაპარაკი! ნახვევარ სათის შეუსვენებლად ლაპარაკობდა. როცა გაათავა ბარბარემო მთხები და ერთმანეთი გადმუკაცეს. მერე შეგვიპირდნენ, რომ სამის ღღის შემდეგ წაგიყიანდნენ სასახლის შესასვრობად.

შემდეგ დავიკრიგეს პური, ღვინო და ლორი. ყველამ ხარბად დაუწყო ჭამა. მე და ვოკლერი-კი ლაზულის მოსამეხნად წავედით.

თოფები და პარკები ყაზარმაში დავტოვეთ, ჩვენ კი მუნდრებში, დამბაზებში და ხმლებით გამოწყობილები, წავედით პლანშოს სახლისკენ ბასტილის ახლო. თუცა ამ დროს სახლების კარებები და სარკმლები ღია იყო, მაგრამ ხალხი გგუფ-გგუფად სახლებ წინ მოსიარულე უწყაყოფილოდ გვიცქეროდა. ჩვენ უტრადლებს არას ვაქცევდით, გაჭარბულნი მოვიდოდით და შხად ვიყავით ვეცხროდა დამბაზა, თუ ხელს ვაკლავდით ვინმე.

ვოკლერისთვის არ მითქვამს, რომ ადვლინა ენახე ლაზულისთან, მე თითონაც ვიქვეყნოლბიდი, ხომ არ მომიღანდა-მათეკი მისი სახე.

ბეგრი სიარულის შემდეგ შვიდედქით პლანშოს სახლს და კარი დავარახუნეთ. კარი თითონ პლანშომ გაგვიღო, იკი ვოკლერი, ხელი ჩამოართვა, საჩქაროდ გაბრუნდა და გიყვიეთ დაიწყო ყვირილი:

- ვოკლერი! ვოკლერი! ჩემი მეგობარი ვოკლერი!
- იმეფ წამს ზედიდან ლაზულის ხმა მოგვესმა:
- ის არის, წაივლეთ ჩქარა, კლარა!
- მამა, მამა! — ყვიროდა პატარაკი.

კიბეზედ შევხვდით და ერთმანეთი გადავკოცენით. მერე ლაზულმ გვითხრა:

— ჩვენ ორნი არა ვართ, ადვლინაც ჩვენთან არის. გახსოვს, პასკალ, შენ იმან ბორორტ სურტოს ბრწყინვალედ დავიხსნა? ჩვენც კი სიცილდისაგან დავიხსენით ადვლინა. თაის თვის აღარა ჰგავს საწყული ქალი. მერე გაიმბობთ იმის ამბავს. ბებერი თაკარს მოჰყავდა დღლირით. ვოკლერ, ხომ ჩვენთან დავტოვეთ ადვლინა? — დაუმატა ლაზულმ და გაგვიღო ოთახის კარი: თუ სამისთვის გვეგუნება სახრო, მეოთხეც შაღარი იქნება.

ამ კეთილ ადამიანის სიტყვების გაგონებაზე ავკანკალიდი, ისე შემებრალა საწყული ობოლმეტის წლის ქალი, რომლისაგანაც დავიღვინე დავიღვინე ვიყავი. ერთის წუთის შემდეგ ადვლინა ენახე თვალედ ანთებული და გაყვითლებული სათთელოვით. დავეკი მის ფეხებ ქვეშ და დავუკოცენ ხელები. მისი ხილით ვხედავდი ჩემს სოფელს, ჩემს მშობლებს. იმ ხელმა, რომელსაც ვკოცნიდი, როდისღაც თეთრი პურის ნატეხი მომეწოდა, მერე ავინიანე გამომიგვიანა სარდაფიდან. მეტად აღვლევებულე იყო, ხმას ვეღარ იღებდა, მოილოდ მებეგარდა და შკაყინდა, როგორც ლაზული. იმის კოცნით მეგვიდ ცაში ავფრინდი, მაგრამ უცბათ ვიგარძენე, რომ რაღაც მიმიმედ დემო ჩემს ხელზე. ადვლინის გული შეუწუხდა.

ლაზულმი საჩქაროდ გაცივანა მეორე ოთახში და მიავჩინა სტოლზე.

— ართფერია, — სთქვა ლაზულმი, — აქ ნუ შემოხვალთ, მე ამასთან დავარჩები, უბრალო გულის შეფერებაა. იმდენი ოტირა და იტანჯა, რომ მეტის-მეტად დასუსტდა.

მე ვოკლერთან დავრჩი საშხარეულოში, ჩქარა პლანშოც გავიგებტა და ძველმა მეგობარებმა გაამეს ლაპარაკი, აღარც გაათავებდენ, ლაზული რომ არ შემოსულიყო.

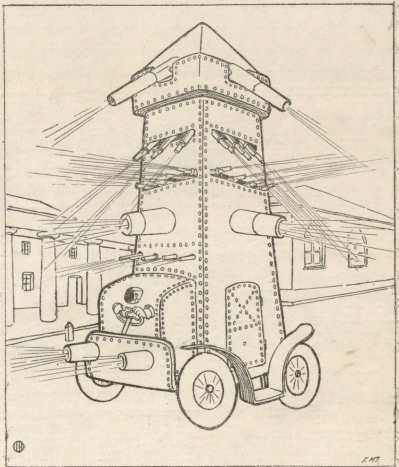
— ჩვენ ქალს გული შეუწუხდა, — სთქვა ლაზულმი, — შემოგებზედ და გვანიშნა, უცხო კაცთან არა წამოგვეცდუნოდარა ადვლინის ვინაზის შესახებ, — დასცხა ძალიან იმ ხალხში, ახლა მამის ნახვამაცეტად გაახარა, მაგრამ ახლა უკედ არის, ჩქარა სრულეობით გაუვლეს.

— ჰო, სუსტია, — სთქვა პლანშომ და მიუაღერნა კლარეს, თან დაუმატა: — იი, შენ კაცი და გული არ შეგვიწუხდება ჩვენ ყოჩად პატრიოტების დანახვზე. ლაზული, ხომ არ ინებებთ, ნარინჯის წყალო მოგართვათ თქვენის ქალისთვის? თქვენ კი ნუ მომბობთ ზებობა, მე და თქვენი ქმარი ძმები ვართ და რაც კი ჩემს სახლში მოიპოვება, თქვენთვის მხად არის. ასე არ გელაპარაკებოდით, საზღვარი არისტოკრატები რომ იყოთ, რომელთაც გერმანელები მოიწყვის რევილიუციის ჩასაქრობად. იმათთვის ამ სახლში არა არის-რა. არა, ვცდებთ, იმათთვის ტყუილები, ოთფის წამალი და გავლსილი ცულია, მაგრამ მე ვხედავ, რომ თქვენ ძალიან დაღლილები ხართ, დასვენება გინდათ, მე სახელისონში წაველ, ბეგრი საქმე მაქვს და მირტო კი ვმუშაობ. შედი გილიოტინა შემომიკვეთეს, — უთხრა ნელის ხნით ვოკლერს, — ორ კვირაზე იაკომლებს უნდა ჩავაბარო.

პლანშო საჩქაროდ ჩავიდა ფეხების ბრავაბრუვით კი ბეზე.

ქულენ ანკონოხესკისა

(შეზღვი იქნება)

„სიხარტ მტრებისთვის“ დამზადებული შიარადებული ავტომობილი

რედაქტორ-გამომცემელი გრ. ს. რტხილაძე.